

Autoreferat przedstawiający dorobek i osiągnięcia naukowe

1. Imię i nazwisko:

Dorota Wiśniewska

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe

Dyplom magistra prawa uzyskałam 21 czerwca 2004 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, broniąc pracę magisterską na temat: „Stosowanie ustawy o spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r. na podstawie praktyki wybranych spółdzielni województwa łódzkiego”, przygotowaną pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Jacka Matuszewskiego w Katedrze Historii Państwa i Prawa Polskiego.

Stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa uzyskałam 18 września 2009 r. na mocy uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego na podstawie pracy zatytułowanej: „Małżeńskie prawo majątkowe w świetle intercyz sporządzonych przez łódzkich notariuszy w latach 1841-1875”. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. zw. dr hab. Jacek Matuszewski. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli prof. zw. dr hab. Dorota Malec (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) oraz prof. zw. dr hab. Wojciech Witkowski (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie).

10 lutego 2018 r. uzyskałam świadectwo ukończenia (z wynikiem bardzo dobrym) dwusemestralnych studiów podyplomowych w zakresie „prawa rodzinnego z elementami psychologii”.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

Od 1 października 2004 r. do 31 października 2009 r. byłam zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Historii Państwa i Prawa Polskiego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Zaś 1 listopada 2009 r. zostałam zatrudniona jako adiunkt w tej Katedrze. 1 września 2016 r. Katedrę przekształcono w Katedrę Badań nad Rozwojem Państwa i Prawa.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789):

a) tytuł osiągnięcia naukowego:

„Własność prefabrykancka w Łodzi w latach 1820-1866”

b) autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy:

Moim osiągnięciem naukowym jest przygotowana przez mnie monografia pt. *Własność prefabrykancka w Łodzi w latach 1820-1866*, opublikowana w 2019 r. przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego (ISBN 978-83-8142-365-6, ss. 326). Recenzentem wydawniczym tego opracowania był prof. zw. dr hab. Wojciech Witkowski.

c) omówienie celu naukowego ww. prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Celem badań, których efektem jest monografia pt. *Własność prefabrykancka w Łodzi w latach 1820-1866*, było poszukiwanie mechanizmów, które w sferze stosunków własnościowych prowadziły do przekształcenia społeczeństwa i gospodarki feudalnej w społeczeństwo i gospodarkę wczesnego kapitalizmu na terenie Łodzi od początku lat dwudziestych XIX w. do 1866 r., a także wyjaśnienie relacji w stosowaniu pozostałości feudalnych we wczesnokapitalistycznych warunkach. Należy podkreślić zasadniczą rolę prawa własności w etapach przekształceń kapitalistycznych, które na drodze ewolucji, nie rewolucji, stopniowo nabierało indywidualistycznych cech niezbędnych do funkcjonowania w stosunkach kapitalistycznych, ale długo zachowując liczne aktywne pozostałości feudalne. Stanowi to o specyfice własności w Łodzi na tle stosunków własnościowych funkcjonujących w innych miastach Królestwa Polskiego.

Określenie charakteru własności istniejącej w miastach Królestwa Polskiego do 1866 r., czyli do uwłaszczenia miejskiego, jest bardzo skomplikowane. Literatura historyczno-prawna zajmowała się tym zagadnieniem jedynie wycinkowo, próbując usystematyzować różne rodzaje własności nieruchomości miejskich występujące w praktyce.

Badania w tym zakresie prowadzili przede wszystkim naukowcy skupieni wokół ośrodka lubelskiego. Początkowo ograniczyli je jednak tylko do stosunków panujących w miastach prywatnych powiatu lubelskiego i szerzej Lubelszczyzny, a następnie do miast rządowych małopolskich terenów Królestwa.

Zgodnie z reprezentowanym przez nich stanowiskiem, między miastami prywatnymi i rządowymi Królestwa Polskiego występowały zasadnicze różnice. W miastach prywatnych

miała dominować własność podzielona i związane z nią liczne pozostałości feudalne. W miastach rządowych natomiast funkcjonowała głównie własność pełna, choć pozostałości feudalne również dało się obserwować. Podobne wnioski zostały wysnute w trakcie badań nad problematyką stosunków własnościowych funkcjonujących w miastach rządowych województwa płockiego.

Wśród zajmujących się problematyką badaczy odmienne zdanie prezentował Władysław Sobociński, według którego nie istniały zasadnicze różnice między własnością nieruchomości w miastach prywatnych i rządowych. Zgodnie z przedstawioną przez niego koncepcją, inny charakter mogły mieć stosunki własnościowe funkcjonujące w Warszawie oraz w osadach fabrycznych, które to zagadnienie wymagało kolejnych badań. Podjęte przeze mnie badania miały stanowić próbę odpowiedzi na ten postulat.

Analiza stosunków własnościowych w Łodzi objęła zatem obszar miasta, które w istocie dopiero powstawało, licząc w 1820 r. zaledwie 779 mieszkańców i mając w tym czasie zdecydowanie rolniczy charakter. W kolejnych latach rozwijało się bardzo dynamicznie, stając się jednym z najważniejszych ośrodków przemysłu włókienniczego nie tylko w Królestwie, ale i w całym Cesarstwie Rosyjskim.

Cezurę początkową rozprawy wyznacza podjęcie przez władze Królestwa Polskiego działań w kierunku uprzemysłowienia kraju, zwłaszcza w zakresie przemysłu włókienniczego, polegających na stworzeniu korzystnych warunków imigracji dla osób prowadzących działalność gospodarczą. Jednym z zastosowanych środków było wydanie przez namiestnika 18 IX 1820 r. postanowienia *zapewniającego różne ułatwienia i ulgi dla osiadających w Królestwie zagranicznych fabrykantów sukna i innych fabrykantów i rzemieślników* oraz nowelizującego go rozporządzenia *o usunięciu przeszkód w osadzaniu fabrykantów i rzemieślników zagranicznych po miastach, oraz o regulacji samychże miast* z 21 XI 1823 r. Na podstawie przepisów tych aktów prawnych tworzono osady fabryczne w miastach rządowych.

Natomiast cezurę końcową określa z jednej strony wydanie w 1866 r. ukazu uwłaszczeniowego mającego istotne znaczenie dla rozwoju miast ze względu na przeprowadzaną w nim likwidację stosunków dominialnych i przekształcenia w kierunku już pełnej, burżuazyjnej własności nieruchomości. Z drugiej strony literatura uznaje lata sześćdziesiąte XIX w. za początek ery kapitalistycznej w całym Królestwie Polskim, w związku ze znacznymi zmianami strukturalnymi, będącymi wynikiem przewrotu technicznego. Znalazło to również odzwierciedlenie w stosunkach panujących w Łodzi, która w 1866 r. wkroczyła w nowy okres, określanym mianem lat Łodzi wielkoprzemysłowej.

Układ monografii przewiduje jej podział na trzy rozdziały, poza którym umieszczono dwa aneksy. W rozdziale pierwszym zostały omówione, w zakresie niezbędnym dla przedstawienia problematyki własności prefabrykanckiej, początki własności podzielonej na ziemiach polskich funkcjonującej w stosunkach miejskich oraz jej zasadnicze cechy. Przedstawiono również regulację prawną dotyczącą własności podzielonej zawartą w Powszechnym Prawie Krajowym dla Państw Pruskich oraz w Kodeksie Napoleona.

Rozdział ten opisuje także stanowisko ustawodawcy Królestwa Polskiego oraz literatury względem własności podzielonej, a nadto charakteryzuje różne rodzaje tej własności, w tym dzierżawę wieczystą, emfiteuzę i prawo powierzchni.

Poza tym wskazano w nim rozmaite typy własności funkcjonujące w praktyce obrotu nieruchomościami w miastach prywatnych i rządowych Królestwa do 1866 r.

Analiza powyższych zagadnień w pełnym zakresie nie była możliwa z uwagi na dużą liczbę problemów badawczych z nimi związanych. Z tego powodu zwrócono uwagę tylko na kwestie mające wpływ na kształtowanie się własności prefabrykanckiej.

Kolejny rozdział prezentuje politykę władz Królestwa Polskiego dążących do wspierania rozwoju przemysłu, w tym przemysłu włókienniczego. W szczególności skupia się na powstawaniu osad w Łodzi, rozmachu podejmowanych działań planistycznych i niespotykanym w żadnym z miast Królestwa tempie wzrostu liczby mieszkańców. Przed wszystkim jednak rozdział ten porusza zagadnienie powstawania, nabywania i rozporządzania nowym rodzajem własności – własnością prefabrykancką.

W ostatnim rozdziale zostały zaprezentowane specyficzne uprawnienia i obowiązki związane z przysługiwaniem prawa własności prefabrykanckiej. Szczególną uwagę zwróciłam na wyjątkową pozycję nabywców nieruchomości większych obszarowo, określanych przez literaturę mianem posiadeli wodno-fabrycznych.

W pierwszym aneksie zgromadzono uwagi dotyczące odbiegającej od nam współczesnej terminologii, którą posługiwano się w źródłach oraz w literaturze, w zakresie stosunków własnościowych istniejących w miastach Królestwa Polskiego.

Drugi aneks prezentuje kilka przydatnych czytelnikowi map dziewiętnastowiecznej Łodzi, w tym plany poszczególnych osad fabrycznych.

W badaniach oparłam się na materiałach źródłowych, z jednej strony na tekstach prawa – przede wszystkim aktach normatywnych wydawanych przez Księcia Warszawskiego i Namiestnika Królestwa Polskiego, a także Radę Administracyjną, Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Komisję Rządową Przychodów i Skarbu. Ponadto posłużyłam się aktami wydawanymi przez Prezesa Komisji Województwa Mazowieckiego oraz dokumentami sporządzonymi przez Magistrat Miasta Łodzi.

Z drugiej strony wykorzystałam źródła poświadczające praktykę, akty indywidualne, takie jak: protokoły deklaracyjne, tak zwane gruntkarty, ugody o dzierżawę wieczystą, umowy kupna-sprzedaży nieruchomości, wykazy hipoteczne, protokoły pierwiastkowej regulacji hipoteki, protokoły regulacji hipoteki oraz zaświadczenia i odezwy Magistratu Miasta Łodzi. Ich analiza pozwoliła na wskazanie sposobu powstawania i dysponowania własnością nieruchomości oraz zakresu uprawnień i obowiązków nabywców.

Kwerenda źródłowa objęła przede wszystkim dokumenty archiwalne, przechowywane w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie oraz w Archiwum Państwowym w Łodzi. Badania prowadzone w pierwszym z nich skupiły się na dokumentach zgromadzonych w zespole 191 Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych (1795–1868), zaś w drugim objęły zespół 1 Piotrkowski Rząd Gubernialny – Anteriora, zespół 221 Akta miasta Łodzi, a także zespół 94 Księgi hipoteczne miasta Łodzi (1823–2005).

Ponadto przeprowadziłam kwerendę w Gosudarstwiennom Archiwum Rossijskiej Federacji, w którym analizowałam dokumenty zgromadzone w fondzie nr 679 Aleksander I. Posłużyłam się również prasą, między innymi „Moskowskimi Wiedomostami” oraz „Russkom Inwalidom”. Celem tych badań była weryfikacja tezy stawianej przez literaturę, dotyczącej pobytu cara Aleksandra I w Łodzi.

Kwerendą zostały objęte również materiały drukowane, opublikowane w Dziennikach Praw Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego oraz w Zbiorze przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego.

Badania nad istotą własności podzielonej wymagały zapoznania się z literaturą przedmiotu, w szczególności z opracowaniami dziewiętnastowiecznymi. Niezwykle przydatne dla nakreślenia stosunków własnościowych istniejących w miastach Królestwa Polskiego okazały się opracowanie historyków prawa. W badaniach dotyczących działań władz Królestwa Polskiego w zakresie wspierania budowy przemysłu niezbędne stało się wykorzystanie literatury historycznej.

Analiza aktów normatywnych wymagała zastosowania przede wszystkim metody formalno-dogmatycznej, natomiast w badaniach nad źródłami praktyki wykorzystywałam również metodę historyczną.

Przeprowadzone przeze mnie badania wykazały, że mimo obowiązywania w Królestwie Polskim przepisów Kodeksu Napoleona, wprowadzającego pełną własność nieruchomości, w praktyce funkcjonowały ograniczenia własności nieruchomości miejskich charakterystyczne dla stosunków feudalnych. Były one typowe dla własności podzielonej. Zatem w rozstrzygający sposób wskazuję, że przepisów Kodeksu Napoleona dotyczących własności nie stosowano w praktyce.

Na funkcjonowanie własności podzielonej (niepełnej) w dziewiętnastowiecznych miastach Królestwa Polskiego wskazywała dwudziestowieczna literatura historyczno-prawna. Według uczonych związanych z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dominowała ona w miastach prywatnych Lubelszczyzny i wiązała się przede wszystkim z obowiązkiem uiszczania czynszu oraz robocizn na rzecz dziedzica, a do lat czterdziestych XIX w. – także z ograniczeniami w sferze rozporządzania nieruchomościami.

Poza nią w miastach prywatnych istniała również własność pełna, czy też raczej „prawie pełna”, niezwiązana z pozostałościami feudalnymi w postaci świadczeń na rzecz dziedzica. Stanowiła ona jednak mniejszość w tych ośrodkach.

Odmierna sytuacja miała miejsce w miastach rządowych małopolskich terenów Królestwa Polskiego oraz województwa płockiego, w których własność pełna dominowała. Osoby, którym przysługiwała, były zasadniczo zobowiązane jedynie do płacenia podatków. Nie ponosiły świadczeń stanowiących pozostałości feudalne ani nie doznawały ograniczeń w rozporządzaniu nieruchomością.

W miastach tych funkcjonowała również własność „zbliżona do pełnej”, związana głównie z pobieraniem niewielkiego czynszu „*in recognitionem dominii directi*” lub opłacaniem czynszu tylko przez część mieszkańców.

Własność podzielona natomiast występowała w znacznie mniejszej skali, skutkując obciążeniem właścicieli obowiązkiem uiszczania czynszu, robocizn oraz danin w naturze.

Stosunki własnościowe w miastach Królestwa stopniowo ulegały przekształceniom w latach czterdziestych i pięćdziesiątych XIX w. Największe zmiany nastąpiły jednak w związku z wejściem w życie przepisów ukazu z 28 X (9 XI) 1866 r. o zniesieniu stosunków dominialnych w miastach.

Wedle dokonanych przeze mnie ustaleń, na tle stosunków własnościowych istniejących w miastach Lubelszczyzny i szerzej małopolskich terenów Królestwa oraz w województwie płockim sytuacja nieruchomości w Łodzi przedstawiała się zdecydowanie odmiennie.

Na terenie łódzkiego Starego Miasta do 1866 r. istniały stosunki dominialne, a własność zwierzchnia przysługiwała Skarbowi Królestwa. W łódzkich osadach fabrycznych natomiast funkcjonował specyficzny typ własności przysługujący do niewielkich nieruchomości, zatem cechą charakterystyczną stosunków w tych osadach stanowiła drobna własność. Prawo to przysługiwało zasadniczo niezamożnym osadnikom, imigrującym do Łodzi w celu zakładania niewielkich warsztatów włókienniczych.

Ten typ własności łączył w sobie cechy własności podzielonej oraz elementy związane z powstawaniem nowych stosunków gospodarczych. Wśród cech własności podzielonej wskazać można prawo do nabywania obywatelstwa miejskiego, obowiązek uiszczania czynszu

rocznego, laudemium oraz ograniczenia w zakresie rozporządzania nieruchomością, takie jak na przykład konieczność uzyskania konsensu i zakaz alienacji na rzecz Żydów. Do drugiej kategorii cech należały natomiast między innymi obowiązek zabudowania nieruchomości, prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie przemysłu włókienniczego oraz prawo do alienacji tylko na rzecz określonego kręgu podmiotów.

Nabycie obywatelstwa nie wiązało się z żadnymi obciążeniami finansowymi, a wymagało jedynie uzyskania własności podległej łódzkiej nieruchomości. Miało zatem zachęcać do osadnictwa, skutkując przyznaniem wszelkich praw, przywilejów i swobód w ramach miasta.

Obowiązek finansowy polegający na uiszczaniu czynszu nie stanowił znacznego obciążenia. Jego wysokość była uzależniona od powierzchni gruntu, a określano ją w protokołach deklaracyjnych, następnie w listach nadawczych, ugodach o dzierżawę wieczystą, umowach kupna-sprzedaży zawieranych przez urząd municypalny z nabywcami, a także w kontraktach spisanych przez osoby fizyczne i w zaświadczeniach magistratu. Nałożenie na właściciela tej powinności wskazywano również w dziale III wykazów hipotecznych, co niewątpliwie świadczy o dużej randze tego obowiązku.

W związku z niewielką wysokością, czynszu zasadniczo nie rozkładano na raty, lecz miał być uiszczony w całości. Obowiązek ten jednak musiał być realizowany dopiero po upływie okresu wolnizny wynoszącego sześć lat. Zaległości podlegały egzekucji administracyjnej, natomiast nieuiszczanie kanonu przez dwa lata pociągało za sobą dodatkowe konsekwencje w postaci utraty prawa do nieruchomości. Opłacanie stałego czynszu, dla uznania własności zwierzchniej, świadczy o tym, że prawo rzeczowe przysługujące do łódzkich nieruchomości miało charakter własności podzielonej.

Kolejny obowiązek finansowy stanowiący pozostałość feudalną polegał na uiszczaniu laudemium i dotyczył nabywców nieruchomości położonych na terenie łódzkich osad fabrycznych. Wysokość laudemium także nie była znaczna i co do zasady stanowiła równowartość rocznego czynszu. Zwolnieni z niego byli krewni w linii prostej dotychczasowego właściciela podległego, co może świadczyć o dążeniu władz Królestwa do tego, by kontynuowano produkcję w rodzinie po śmierci dotychczasowego właściciela podległego.

Alienacja nieruchomości wymagała uzyskania konsensu właściciela zwierzchniego. O wadze, jaką przywiązywano do tego ograniczenia, świadczyło wskazywanie go zarówno w protokołach deklaracyjnych, jak i w ugodach o dzierżawę wieczystą oraz w umowach kupna-sprzedaży zawieranych z osadnikami przez władze miejskie. Ujęcie go w ugodach o dzierżawę wieczystą budzi jednak wątpliwości interpretacyjne w zakresie mocy prawnej dokonywania

przez rząd gubernialny zatwierdzenia konsensu udzielonego przez władze miejskie, skutków nabycia nieruchomości bez uzyskania zgody oraz możliwości odmowy jej udzielenia.

Kolejne ograniczenie – zakaz zbywania nieruchomości na rzecz Żydów – było powszechnie stosowane w łódzkiej praktyce i dotyczyło nie tylko zawierania umów kupna–sprzedaży, ale także innych czynności alienacyjnych, jak również ustanawiania zastawu, a nawet w ogóle posiadania. Osoby wyznania mojżeszowego mogły jednak uzyskać konsens od rządu gubernialnego.

O próbach dostosowania form władania nieruchomościami do nowych warunków gospodarczych może świadczyć nałożenie na nabywców obowiązku zabudowy niezabudowanych placów położonych w łódzkich osadach fabrycznych. Zasadniczo obowiązek ten miał zostać zrealizowany w ciągu dwóch lat od dnia podpisania protokołu deklaracyjnego przez nabywcę, który był pozbawiony swobody w zakresie wyboru wykorzystywanego do budowy materiału i projektu domu. Niedopełnienie tego obowiązku w oznaczonym terminie zagrożone było surowymi sankcjami.

Kolejne tego rodzaju powinności stanowiły: ponoszenie przez właściciela podległego kosztów związanych z utrzymywaniem w dobrym stanie budynków, mostów, grobli, alei i innych urządzeń, obowiązek położenia progu, utrzymywanie w dobrym stanie służby i zapewnianie odpowiedniego poziomu wody oraz wyremontowanie nabywanego zakładu fabrycznego. Obowiązki te wiązały się ze specyfiką tych nieruchomości, które stanowiły tak zwane posiadła wodno-fabryczne.

Dostosowaniu własności do nowych warunków gospodarczych miał sprzyjać również obowiązek prowadzenia działalności gospodarczej. Był on powszechnie nakładany na nabywców placów w łódzkich osadach fabrycznych. Zasadniczo miał charakter czasowy i wynosił dziesięć albo dwadzieścia lat.

Rozporządzanie tymi nieruchomościami było ograniczone przez zakaz dzielenia ich na części. Naruszenie go skutkowało co do zasady odmową udzielenia konsensu. Novum stanowiło ponadto zastrzeżenie możliwości zbywania tych nieruchomości tylko na rzecz określonego kręgu podmiotów, to znaczy na rzecz osób prowadzących działalność gospodarczą w zakresie przemysłu włókienniczego. Miało to na celu uniemożliwienie, czy choćby utrudnienie, spekulowania placami budowlanymi, przeznaczonymi na potrzeby tworzenia przemysłu. Należy podkreślić, że nabycie prawa do nieruchomości następowało na warunkach korzystnych dla osadnika. Wskazanemu powyżej celowi miało sprzyjać też kolejne ograniczenie, polegające na obowiązku nabycia innego placu oraz jego zabudowania, a obciążające osoby, które zbyły nieruchomość zabudowaną kosztem Skarbu Królestwa Polskiego.

Z zamiaru wspierania budowy przemysłu włókienniczego na wielką skalę wynikało również przyznawanie osadnikom przez władze Królestwa różnego statusu i odmiennych uprawnień. Znaczący przemysłowcy, nabywający prawa do tak zwanych posiadłości wodno-fabrycznych (Księżego Młyna i Wójtowskiego Młyna, Bielnika oraz nieruchomości nr 285), znajdowali się w korzystniejszej sytuacji niż osadnicy obejmujący niewielkie place budowlane. Jako przykład szczególnych uprawnień wskazać można zwolnienie nabywcy Wójtowskiego Młyna (K. F. Wendischa) z opłaty wkupnego z tytułu nabycia nieruchomości. Świadczy o tym także przyznanie mu ze Skarbu dwóch pożyczek na preferencyjnych zasadach, prawa do importu na terytorium Królestwa określonej ilości pończoch oraz naliczanie cła na sprowadzane przez niego towary na korzystnych dlań zasadach. Podobne udogodnienia stosowano wobec nabywców innych posiadłości wodno-fabrycznych.

Należy jednak pamiętać, że właściciele tych nieruchomości przyjmowali na siebie dodatkowe obowiązki, takie jak na przykład wybudowanie przędzalni bawełny i rozpoczęcie w niej produkcji w ciągu dwóch lat od dnia zawarcia umowy. W kontrakcie wyraźnie przy tym określono wielkość zakładu, wskazując parametry działających w nim maszyn. Zbycie takiej nieruchomości było ponadto obwarowane obowiązkiem poinformowania właściwych organów administracji o przejściu własności na inną osobę. Niedopełnienie go miało skutkować karą pieniężną o równowartości poczwórnej opłaty laudemium.

Z przeprowadzonych przeze mnie badań wynika, że istniejąca w Łodzi własność prefabrykancka miała pełnić określone funkcje, zmierzające głównie do zapewnienia państwu kontroli nad gospodarowaniem nieruchomościami. Przede wszystkim państwo nie chciało pozbywać się całkowicie własności nieruchomości, dążąc do utrzymania wpływu na sposób ich użytkowania, a z drugiej strony zmierzało do przyznania osadnikom prawa, które skłoniłoby ich do nabywania nieruchomości.

Daje to podstawy do stwierdzenia, że władze Królestwa Polskiego w pełni świadomie zmierzały do utworzenia specjalnej strefy ekonomicznej, w której miały się rozwijać nowe stosunki gospodarcze i społeczne. W związku z brakiem kompleksowej regulacji prawnej stosowano dotychczasowe instytucje, ale jednocześnie wprowadzano pewne nowe rozwiązania. Spowodowało to brak jednolitej praktyki, również w zakresie nadawania praw do nieruchomości. Część praw osadnicy nabywali w drodze listów nadawczych, część (od 1839 r.) na podstawie ugód o dzierżawę wieczystą, zaś resztę w drodze umów kupna-sprzedaży. Listy nadawcze były wydawane przez Komisję Województwa Mazowieckiego (Rząd Gubernialny Warszawski), zaś ugody o dzierżawę wieczystą i umowy kupna-sprzedaży zawierano z władzami miejskimi, wymagały one jednak zatwierdzenia przez władze wojewódzkie.

Wyrażało się to także w dowolności terminologicznej, która występowała w aktach praktyki. I ta właśnie dowolność skłoniła mnie do odrębnego potraktowania w postaci aneksu zagadnień terminologii.

Wszystko to daje obraz akcji osadniczej prowadzonej co prawda bez odgórnych zasad i ustalonego planu, ale której świadomym celem było jak najszybsze zasiedlenie nowo utworzonych osad.

Nie można wykluczyć, że te szczególne stosunki własnościowe występowały nie tylko w Łodzi. Jest to nowy, niezwykle interesujący problem, wymagający szeroko zakrojonych badań naukowych. Należy jednak podkreślić, że to właśnie Łódź, jako jedyne miasto Królestwa Polskiego, rozwinęła się w tak krótkim okresie z niewielkiego miasteczka rolniczego w metropolię stanowiącą znaczny ośrodek przemysłowy.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych:

A. Prawo małżeńskie na ziemiach polskich

W latach 2010-2016 przedmiotem moich intensywnych zainteresowań badawczych była problematyka kształtowania się nowożytnego prawa małżeńskiego na ziemiach polskich, poczynając od zasad wynikających z dawnego prawa polskiego, na regulacji przyjętej w Kodeksie Cywilnym Królestwa Polskiego skończywszy. Prowadzone przeze mnie badania stanowiły rozwinięcie problematyki badawczej, którą zajmowałam się do 2009 r., przygotowując rozprawę doktorską na temat: *Małżeńskie prawo majątkowe w świetle intercyz sporządzonych przez łódzkich notariuszy w latach 1841-1875*. Rozszerzyłam je jednak również na prawo małżeńskie osobowe.

W wyniku tych studiów powstała monografia, 2 artykuły naukowe, rozdział w monografii i referat na ogólnopolskiej konferencji naukowej. W książce pt. *Postanawiają, iż co do majątku, jaki obecnie posiadają i w przyszłości mieć mogą... Intercyzy w małżeńskim prawie majątkowym Królestwa Polskiego na przykładzie Łodzi (1841-1875)* poszerzyłam ramy chronologiczne studiów obejmując nimi małżeńskie prawo majątkowe na ziemiach polskich do 1825 r. Przedstawiłam w monografii stosunki majątkowe między małżonkami według prawa przedrozbiorowego, regulacje przyjęte w Kodeksie Napoleona, uchwalonym 26 IV 1818 r. *Prawie o ustaleniu własności dóbr nieruchomości, o przywilejach i Hypotekach w mieysce tytułu XVIII. księgi III. kodexu cywilnego* oraz obowiązujące w zaborze pruskim i austriackim.

Prawu małżeńskiemu majątkowemu poświęciłam także artykuł pt. *Intercyza między dawnymi a nowymi czasy (Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego, Tom XIII, Kraków*

2010) oraz rozdział w monografii *Rozdział XXXVI Praktyka a regulacja ustawowa umownych stosunków majątkowych między małżonkami w Królestwie Polskim w świetle łódzkich aktów notarialnych z lat 1841-1875 (Społeczeństwo a władza. Ustrój, prawo, idee*, pod red. J. Przygodzkiego i M. J. Ptaka, Wrocław 2010).

Natomiast swoje ustalenia z zakresu prawa małżeńskiego osobowego opisałam w artykule pt. *Unieważnienie małżeństwa i jego skutki majątkowe w świetle prawa o małżeństwie z 1836 roku (Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego, Tom XIV, Kraków 2011)* oraz przedstawiłam na ogólnopolskiej konferencji naukowej na temat: *Przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich na przestrzeni dziejów – w 1050 rocznicę chrztu Polski, Łódź 2016*, wygłaszając referat: *Wpływ chrystianizacji na prawo małżeńskie obowiązujące na ziemiach polskich*.

B. Darowizny w Królestwie Polskim

W latach 2010-2012 prowadziłam również badania nad szczególnymi rodzajami darowizn dokonywanymi w Królestwie Polskim. Także w tym przypadku prowadzona przez mnie kwerenda stanowiła kontynuację badań dokonywanych przed obroną rozprawy doktorskiej. Poszerzyłam jednak obszar moich zainteresowań, czego efektem było wystąpienie na międzynarodowej konferencji naukowej: *Ex contractu, ex delicto – z dziejów prawa zobowiązań* zatytułowane: *Ustawodawstwo a praktyka – darowizny przedmałżeńskie w Kodeksie Napoleona* (Kraków 2010). Rozwinięcie analizowanego zagadnienia zostało opublikowane w postaci rozdziału pt. *Ustawodawstwo a praktyka – darowizny przedmałżeńskie w Kodeksie Napoleona* w monografii zatytułowanej *Ex contractu, ex delicto. Z dziejów prawa zobowiązań* (Kraków 2012).

Efektem badań były także 2 artykuły w *Czasopiśmie Prawno-Historycznym: Darowizny na rzecz małżonków w świetle regulacji prawnej obowiązującej w Królestwie Polskim* (Tom LXIII, Zeszyt 1, 2011) oraz *Szczególne rodzaje darowizn uregulowane w Kodeksie Napoleona a praktyka pierwszych łódzkich notariuszy. Rozważania na tle współczesnej dyskusji nad wprowadzeniem darowizny na wypadek śmierci* (Tom LXIV, Zeszyt 2, 2012). Ten ostatni został przygotowany we współpracy z Justyną Biedą.

C. Prawo spadkowe na ziemiach polskich od początku XIX w. do 1964 r.

Współpraca z Justyną Biedą objęła, poza zagadnieniem darowizn, również problematykę prawa spadkowego. Przedmiotem naszych zainteresowań badawczych było przede wszystkim prawo obowiązujące w Królestwie Polskim ze szczególnym uwzględnieniem czynności na

wypadek śmierci, czyli testamentów. Wyniki badań zostały opublikowane w 3 artykułach w punktowanych czasopismach naukowych:

- *Testament własnoręczny w świetle ustawodawstwa Królestwa Polskiego i praktyki na przykładzie akt kancelarii notarialnych w Zgierzu w latach 1826-1875* (Czasopismo Prawno-Historyczne, Tom LXIV, Zeszyt 2, 2012),

- *Wymogi formalne testamentu tajemnego w świetle ustawodawstwa Królestwa Polskiego i praktyki na przykładzie akt kancelarii notarialnych w Zgierzu w latach 1826-1875* (Studia Prawno-Ekonomiczne, Tom LXXXVIII, 2013),

- *Zasady dziedziczenia ustawowego na ziemiach Królestwa Polskiego po 1 stycznia 1826 r.* (Czasopismo Prawno-Historyczne, Tom LXVI, Zeszyt 1, 2014).

Wyniki badań nad problematyką prawa spadkowego zaprezentowałyśmy również w 2018 r., prowadząc szkolenia dla Prokuratury Krajowej w zakresie prawa spadkowego obowiązującego w II Rzeczypospolitej oraz przepisów dekretu z dnia 8 października 1946 r. Prawo spadkowe (Dz. U. Nr 60 poz. 328).

D. Prawo rzeczowe obowiązujące na ziemiach polskich od czasów I Rzeczypospolitej do dwudziestolecia międzywojennego

W 2012 r. podjęłam badania nad problematyką prawa rzeczowego. Zainteresowała mnie przede wszystkim dzierżawa wieczysta oraz emfiteuza w dawnym prawie polskim oraz w prawodawstwie Księstwa Warszawskiego. Wyniki badań poświęconych tym zagadnieniom przedstawiłam w przygotowanym przez mnie rozdziale pt. *Бессрочная аренда в свете законодательства Герцогства Варшавского* w monografii zatytułowanej *Славянский мир профессора Матвеева. Историко-слависты МГУ. Книга 10*, pod red. Ю.А.Борисенко, А.Н.Литвинова, З.С.Ненашева, Moskwa 2013 oraz w artykule pt. *Dzierżawa wieczysta i emfiteuza w polskim prawie przedrozbiorowym* (*Przegląd Nauk Historycznych*, Tom XIII, 2014, Nr 2).

Spektrum prowadzonych przez mnie badań rozszerzyłam również na zagadnienie stosunków własnościowych funkcjonujących w Królestwie Polskim. Szczegółowa analiza akt hipotecznych łódzkich nieruchomości (w tym protokołów zgłoszenia się do regulacji hipotecznej, protokołów pierwiastkowej regulacji oraz protokołów regulacji hipotecznej, a także wpisów w wykazach hipotecznych) dających obraz zdumiewającej różnorodności stosowanej terminologii została zaprezentowana w rozdziale zatytułowanym: *Terminologia akt hipotecznych w zakresie własności łódzkich nieruchomości w latach 1826-1865* w monografii: *Nil nisi veritas. Księga dedykowana Profesorowi Jackowi Matuszewskiemu* (pod red. M. Głuszaka i D. Wiśniewskiej-Jóźwiak, Łódź 2016), której jestem współredaktorem.

Natomiast problematykę osadnictwa w Łodzi poruszyłam w referacie, przygotowanym we współpracy z Justyną Biedą, na temat *Warunki osadnictwa w Łodzi w I poł. XIX w. w świetle składanych protokołów deklaracyjnych*”, wygłoszonym na XXIX Zjeździe Historyków Prawa *Prawo a polityka. Polityczne uwarunkowania prawa czy prawne uwarunkowania polityki* (Łódź, 2012). W oparciu o treść wystąpienia został opublikowany artykuł pt. *Warunki osadnictwa w Łodzi w I połowie XIX w. w świetle składanych protokołów deklaracyjnych* (*Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego*, Tom XVI, 2013).

Efekty badań nad problematyką własności oraz jej roli w przekształceniach kapitalistycznych prezentowałam również, wygłaszając referaty na ogólnopolskich konferencjach naukowych:

- referat na temat: *Budowa nowoczesnego społeczeństwa miejskiego na przykładzie dziewiętnastowiecznej Łodzi*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Kształtowanie się nowoczesnego społeczeństwa w XIX-XX w.*, Łowicz, 2013;
- referat na temat: *Dzierżawa wieczysta jako czynnik rozwoju dziewiętnastowiecznej Łodzi*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Postęp cywilizacyjny w XIX-XX w.*, Łowicz, 2013;
- referat na temat: *Od feudalizmu... czyli od własności podzielonej do użytkowania wieczystego*, II Sympozjum Historyków Państwa i Prawa Polskiego *Ewolucja prawa*, Katowice, 2013;
- referat na temat: *Dogonić kapitalizm. Początki koncepcji specjalnych stref ekonomicznych*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Historia państwa i prawa. Z kręgu aktualnych kierunków badań*, Łódź, 2016;
- referat na temat: *Ograniczenie osiedlania się i nabywania nieruchomości przez Żydów w miastach rządowych Królestwa Polskiego*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Nierówności społeczne i edukacyjne*, Łódź, 2016;
- referat na temat: *Obrót nieruchomościami w Łodzi w latach 1825-1835*, XXVII Ogólnopolski Zjazd Historyków Ustroju i Prawa oraz Doktryn Politycznych i Prawnych na temat: *Wojny i ich wpływ na przemiany ustroju, prawa, myśli politycznej*, Lublin, 2018;
- referat na temat: *Podmiotowe ograniczenia prawa do nabywania nieruchomości w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim*, I Ogólnopolska Konferencja Naukowa Współczesne Trendy w Naukach Humanistycznych i Społecznych na temat: *Interdyscyplinarne ujęcie podmiotowości*, Łódź, 2018.

Od 2016 r. prowadzę intensywne badania nad prawem rzeczowym w II Rzeczypospolitej, zwłaszcza w aspekcie stosunków własnościowych. Zagadnieniu działań zmierzających do likwidacji pozostałości feudalnych poświęciłam rozdział pt. *Próba likwidacji pozostałości czynszów wieczystych w miastach II Rzeczypospolitej na ziemiach znajdujących się pod*

panowaniem rosyjskim przed I wojną światową (w monografii pt. *Od prawa przeszłego do współczesnego. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Wojciechowi Witkowskiemu, Studia Iuridica Lublinensia*, Vol 25, nr 3 (2016), pod red. G. Smyka i A. Wrzyszcza).

Zaś wyniki badań nad dzierżawą wieczystą w II Rzeczypospolitej przedstawiłam w referacie na temat: *Dzierżawa wieczysta warszawskich nieruchomości w dwudziestoleciu międzywojennym*, wygłoszonym na IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu *Wiosenne Spotkania Młodych* na temat: *Państwo, administracja, rodzina*, Łódź, 2019.

E. Prawo osobowe w Królestwie Polskim i II Rzeczypospolitej

W latach 2015-2016 prowadziłam badania nad wybranymi problemami z obszaru prawa osobowego. W szczególności zainteresowało mnie zagadnienie ubezwłasnowolnienia, czemu dałam wyraz w artykule pt. *Postępowanie o ubezwłasnowolnienie całkowite w świetle przepisów Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego (Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego, Tom XVIII, 2015)*.

Ponadto prowadziłam badania w zakresie sytuacji prawnej kobiet i ograniczeń nakładanych ze względu na płeć. Wyniki przedstawiłam w formie referatów na 2 ogólnopolskich konferencjach naukowych:

- *Pozycja prawna kobiet w Królestwie Polskim*, ogólnopolska konferencja naukowa na temat: *Kobiety w społeczeństwie*, Łowicz, 2015;

- *Prawne determinanty kształtowania pozycji kobiet w II Rzeczypospolitej*, ogólnopolska konferencja naukowa na temat: *Prawa kobiet*, Łódź, 2016.

F. Prawo spółdzielcze w II Rzeczypospolitej

W latach 2011-2012 zajęłam się zagadnieniem kształtowania się prawa spółdzielczego w II Rzeczypospolitej, a efekty prowadzonych badań opisałam w rozdziale pt. *Spółdzielczość polska od zarania do niepodległości* (w monografii zatytułowanej *Ku wolności... Czynniki wewnętrzne i międzynarodowe powstania niepodległych państw w Europie Środkowo-Wschodniej w XIX-XX wieku*, pod red. Edwarda Wiśniewskiego, Łódź 2012) oraz w artykule naukowym pt. *Struktura organów spółdzielni w świetle przepisów ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach na przykładzie Spółdzielni Spożywczej Pracowników Państwowych i Komunalnych w Końskich (Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego, Tom XV, 2012)*, przygotowanym we współpracy z Moniką Strzelecką.

G. Wpływy prawa francuskiego na prawodawstwo obowiązujące na ziemiach polskich

W 2013 r. podjęłam badania nad problematyką wpływu prawa francuskiego na prawodawstwo obowiązujące na ziemiach polskich. Pierwsze wyniki przedstawiłam w referacie na temat: *Wpływ prawodawstwa francuskiego na ustawodawstwo na ziemiach polskich*, wygłoszonym na ogólnopolskiej konferencji naukowej na temat: *Konflikty w dziejach świata. W 100 rocznicę wybuchu I wojny światowej i Operacji Łódzkiej*, Łowicz, 2014. Kolejne efekty zaprezentuję w przyszłości w przygotowywanych obecnie publikacjach.

H. Dzieje prawa karnego skarbowego

W 2011 r., wspólnie z Justyną Biedą i Katarzyną Rydz-Sybilak, zainicjowałyśmy badania nad rozwojem prawa karnego skarbowego na ziemiach polskich. Pierwszym efektem naszej współpracy był artykuł pt. *Kształtowanie się instytucji odpowiedzialności posiłkowej na ziemiach polskich w prawie karnym skarbowym do 1936 r.* (*Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego*, Tom X, 2012). Kolejne zagadnienia znajdują się obecnie w opracowaniu.

I. Dzieje notariatu na ziemiach polskich i w Cesarstwie Rosyjskim

Od roku 2012 prowadzę badania nad dziejami notariatu na ziemiach polskich oraz Cesarstwie Rosyjskim. Stanowią one rozwinięcie analizy podjętej jeszcze w trakcie przygotowywania rozprawy doktorskiej. Wyniki dotychczas przedstawiłam w artykule pt. *Geneza łódzkich struktur notarialnych* (*Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego*, Tom XVII, 2014) oraz jednym referacie na międzynarodowej konferencji naukowej a także w 2 referatach na ogólnopolskich konferencjach naukowych:

- referat na temat *Naczęła notariata w Rossijskiej imperii*, międzynarodowa konferencja naukowa: *Ot Driewniej Rusi k Rossijskiej Federacii: istoria rossijskoj gosudarstwiennosti*, Moskwa, 2012;

- referat na temat: *Kształtowanie się systemu notarialnego dla obsługi prawnej okręgu łódzkiego*, Konferencja naukowo-szkoleniowa: *Wpływ dawnego prawa na wymiar sprawiedliwości dnia dzisiejszego*, Łódź, 2014;

- referat na temat: *Zasady odpowiedzialności notariuszy w Królestwie Polskim*, ogólnopolska konferencja naukowa na temat: *Problemy penitencjarystyki w Królestwie Polskim*, Łódź 2019.

W 2012 r. nawiązałam współpracę z Justyną Biedą i Anną Marciniak-Sikora, której przedmiotem było zagadnienie prowadzenia przez notariuszy rozmaitych rejestrów dokonywanych czynności notarialnych. Efekty współpracy zostały zaprezentowane w referacie na temat: *Biurokracja notarialna u źródeł współczesności*, zaprezentowanym na

V Międzynarodowym Sympozjum Dziejów Biurokracji (Toruń, 2012), a następnie w artykule naukowym pt. *Rejestry notarialne – u źródeł współczesności* (*Rejent*, czerwiec 2013, Nr 6(266)).

J. Dzieje sądownictwa w II Rzeczypospolitej

W 2017 r. podjęłam badania nad problematyką rozwoju sądownictwa w II Rzeczypospolitej. Ich dotychczasowe wyniki przedstawiłam w referacie na temat: *Sądownictwo powszechne w pierwszych latach niepodległości* wygłoszonej na ogólnopolskiej konferencji naukowej na temat: *Niepodległa. Rozważania prawo-ustrojowe w 100. rocznicę odrodzenia suwerennego państwa polskiego* (Łódź 2018). Następnie rozszerzyłam je, przygotowując rozdział zatytułowany *Sądownictwo powszechne w pierwszych latach niepodległości* w monografii pt. *Niepodległa. Rozważania prawno-ustrojowe w 100. rocznicę odrodzenia suwerennego państwa polskiego* (pod red. A. Michalak i A. Domańskiej, Łódź, 2018).

Jednym z aspektów tych badań jest organizacja i funkcjonowanie sądownictwa w międzywojennej Łodzi. Wyniki kwerendy archiwalnej prowadzonej w tym zakresie zaprezentowałam w referacie: *Z badań nad łódzkim sądownictwem w dobie II Rzeczypospolitej*, wygłoszonym na ogólnopolskiej konferencji naukowej na temat: *Współczesne trendy w naukach humanistycznych i społecznych* (Łódź, 2018).

K. Zagadnienia metodologiczne

Przedmiotem moich zainteresowań badawczych od 2011 r. są także zagadnienia metodologiczne, związane zwłaszcza z dostępem do źródeł archiwalnych przydatnych dla naukowców zajmujących się ustrojem i prawem sądowym Królestwa Polskiego. Jednym z instrumentów wspierających badaczy jest postępująca od kilku lat cyfryzacja zasobów archiwalnych, któremu to zagadnieniu poświęciłam artykuł zatytułowany: *O ułatwieniach w dostępie do źródeł archiwalnych dotyczących prawa sądowego w Królestwie Polskim* (*Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego*, Tom XX, 2017). Powyższe zagadnienia prezentowałam również na ogólnopolskich konferencjach naukowych:

- w 2015 r. referat na temat: *Materiały do badań nad własnością podzieloną w Archiwum Państwowym w Łodzi oraz Archiwum Akt Dawnych w Warszawie* (ogólnopolska konferencja naukowa: *Metodologia badań w naukach humanistycznych i społecznych*, Łowicz);

- w 2017 r., referat przygotowany we współpracy z Michałem Gałędkiem na temat: *Problemy w badaniach nad problematyką ustrojowo-prawną Królestwa Polskiego, a dostęp do źródeł*, (Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu *Wiosenne Spotkania Młodych* na temat: *Nowe techniki a źródłowy charakter pracy badawczej historyka prawa*, Łódź);

- w 2018 r., referat na temat: *Akty notarialne i akta sądowe jako źródło badań nad prawem prywatnym Królestwa Polskiego*” (III Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu *Wiosenne Spotkania Młodych* na temat: *Mediewistyka, czasy nowożytne i najnowsze. Perspektywy badawcze*”, Łódź).

Zajmowałam się również bieżącymi problemami, które niepokoją środowisko polskich historyków prawa, a które wpływają na rozwój tej dyscypliny. Efekty swojej pracy przedstawiałam na ogólnopolskich konferencjach naukowych:

- w 2011 r. referat na temat: *Aktualny stan prawny w zakresie wymogów habilitacyjnych (Czy będziemy jeszcze pisać monografie? - I Konferencja Metodologiczna Nauk Historyczno-Prawnych*”, Łódź);

- w 2014 r. referat na temat: *Perspektywy rozwoju nauk historyczno-prawnych* (ogólnopolska konferencja naukowa: *Nauka na przestrzeni dziejów*, Łowicz).

L. Dydaktyka

W latach 2012-2016 zajmowałam się zagadnieniami dydaktyki i to zarówno w aspekcie historycznym, jak i współczesnego kształcenia akademickiego w zakresie historii prawa. Początkowo moje badania skupiały się wokół tego drugiego zagadnienia i dotyczyły zakresu i stanu wiedzy o prawie cywilnym Królestwa Polskiego, przekazywanej studentom prawa. Poczynione ustalenia zaprezentowałam w 2012 r. na międzynarodowej konferencji naukowej *Europa Środkowo-Wschodnia i Łódź w podręcznikach historii* (Łódź), wygłaszając referat na temat: *Prawo cywilne Królestwa Polskiego w polskich podręcznikach akademickich*. Rozszerzone badania w tym obszarze, prowadzone we współpracy z Justyną Biedą przyniosły rezultat w postaci rozdziału pt. *Prawo cywilne Królestwa Polskiego w wybranych polskich podręcznikach akademickich* w monografii zatytułowanej *Łódź, Polska i Europa Środkowo-Wschodnia w podręcznikach do nauczania historii* (pod red. Z. Anusika, M. Karkochy, J. Kity i E. Wiśniewskiego, Łódź 2013).

Natomiast kolejny interesujący mnie problem badawczy stanowiło nauczanie historii prawa polskiego, w związku z tym podjęłam analizę podręczników akademickich opracowanych przez polskich autorów. Wyciągnięte wnioski przedstawiłam na XIV Międzynarodowej Polsko-Rosyjskiej Konferencji Naukowej *Podręczniki jako narzędzie kształtowania świadomości narodowej*, wygłaszając referat na temat *Pierwsze podręczniki akademickie do historii prawa polskiego* (Łódź, 2016).

Natomiast problematyce kształcenia studentów prawa w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim poświęciłam wystąpienie na temat: *Nauczanie prawa w Księstwie*

Warszawskim i Królestwie Polskim, wygłoszone na ogólnopolskiej konferencji naukowej: *Oświata w przeszłości i współcześnie* (Łowicz, 2014).

Ł. Prasa prawnicza Królestwa Polskiego i II Rzeczypospolitej

W latach 2013-2015 prowadziłam badania nad prasą prawniczą w zaborze rosyjskim, w tym w szczególności nad *Gazetą Sądową Warszawską*. Interesowały mnie nie tylko dzieje poszczególnych wydawnictw, ale przede wszystkim stanowisko zajmowane przez autorów artykułów w kolejnych aspektach. Efekty poczynionych przeze mnie ustaleń zaprezentowałam na czterech ogólnokrajowych konferencjach naukowych:

- referat na temat: *Jurisprudencja w zaborze rosyjskim w świetle «Gazety Sądowej Warszawskiej»*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Media – historia i współczesność*, (Łowicz, 2013);

- referat na temat: *Dobra chronione w dyskusji prawniczej na łamach «Gazety Sądowej Warszawskiej» w latach 1873-1939* (przygotowany we współpracy z Joanną Machut-Kowalczyk i Tomaszem Kubickim), ogólnopolska konferencja naukowa: *Dobra chronione w prawie administracyjnym* (Łódź, 2013);

- referat na temat: *Problematyka ochrony znaku towarowego w świetle «Gazety Sądowej Warszawskiej»*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Wpływ mediów na kształtowanie opinii społecznej. W dwudziestą rocznicę ustanowienia Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich*, (Łowicz, 2015);

- referat na temat: *Prasa prawnicza w zaborze rosyjskim*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Rola mediów w społeczeństwie* (Łowicz, 2014).

M. Problematyka ustrojowa

Przedmiotem moich zainteresowań badawczych są nie tylko dzieje prawa, ale również zagadnienia ustrojowe. Swoje ustalenia przedstawiłam, wygłaszając referaty na 3 ogólnopolskich konferencjach naukowych:

- referat na temat: *Stany nadzwyczajne w świetle przepisów konstytucji PRL*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Bunty i niepokoje społeczne. W rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce* (Łowicz, 2014);

- referat na temat: *Pozycja ustrojowa prezydenta III RP*, ogólnopolska konferencja naukowa: *Przemiany ustrojowe w Polsce i na świecie* (Łowicz, 2014);

- referat na temat: *Zasady prawa wyborczego w nowo powstałym państwie polskim w 1918 r.*, Ogólnopolska Konferencja Naukowa w rocznicę 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości *Drogi Polaków do wolności* (Łódź, 2018).

N. Współczesne prawo rodzinne

W 2016 r. podjęłam również badania naukowe nad współczesnym prawem rodzinnym. Ich pierwsze wyniki przedstawiłam w referacie na temat: *Zakres władzy rodzicielskiej na podstawie przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego*, wygłoszonym na ogólnopolskiej konferencji naukowej *Rodzina dawniej i dziś* (Łódź, 2016).

Pogłębieniu mojej wiedzy nad polskim prawem rodzinnym służyło także podjęcie przez mnie studiów podyplomowych w zakresie „prawa rodzinnego z elementami psychologii”, które ukończyłam w 2018 r.

Podsumowując, mój dorobek naukowo-badawczy uzyskany po otrzymaniu stopnia doktora obejmuje 25 publikacji, w tym 2 monografie i 23 artykuły w recenzowanych czasopismach naukowych lub rozdziały w opracowaniach naukowych. Ponadto uczestniczyłam w konferencjach naukowych, przygotowując 36 referatów oraz 2 komunikaty. Spośród nich 5 wygłosiłam na konferencjach międzynarodowych, 2 na zjazdach historyków państwa i prawa, zaś resztę na konferencjach ogólnopolskich. W ramach badań archiwalnych i kwerend bibliotecznych odbyłam staż naukowy na Uniwersytecie im. M. W. Łomonosowa w Moskwie oraz dwukrotnie staż na Uniwersytecie Gdańskim.

16.04.2018r.

Dorota Włódko